

ידע קליני לגבי אבחנות נבחרות

המטרה:

1. הכרת סימנים וסימפטומים של בעיות בריאות מסוימת.
2. קישור בין מצב קליני למתואר בספרות.
3. הכרת אלטרנטיבות טיפוליות שונות.
4. הסקת מסקנות ממקרים פרטיים לעקרונות כלליים.
5. קישור בין תכנית הטיפול לאדם.

הנחיות:

1. **בחר** בעיית בריאות / אבחנה / סימפטום נפוץ במחלקה. לדוגמה: כאבי חזה, קושי בנשימה, כאבי בטן, סכרת, כאב, אי ספיקת לב, חסימת מעיים.
2. **קרא** בספרות על הבעיה.
3. **סרוק** את הרשומות הרפואיות והסיעודיות של החולים הסובלים מהבעיה הנבחרת והתייחס לנקודות הבאות:
 - א. מטרת האשפוז
 - ב. הסימנים והסימפטומים שהופיעו
 - ג. מטרת הטיפול
 - ד. בדיקות האבחון שנעשו
 - ה. סיבוכים שהופיעו
 - ו. מהלך האשפוז
 - ז. השווה והסבר את השונה והדומה בין החולים.
4. **ערוך** אומדן המתאים למצבם (אומדן כאב, אומדן נשימתי, בדיקת בטן וכד'), כולל ראיון של החולים.
5. **ראיין** איש צוות המטפל ישירות במטופל לגבי מדיניות הטיפול והערכתם את מצבם של החולים.
6. **נתח** את הממצאים השונים, **זהה** את השוני בין החולים לצד הדמיון ונסח עקרונות לאבחון וטיפול במטופל הסובל מהבעיה הנבחרת.
7. **סכם** לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.
8. **הגש** את התוצרים של פעילות למידה זו. ניתן להגיש את התוצרים על פי האפשרויות הבאות:
 - א. סכם בקצרה בכתב את עיקרי הדברים וחלק לחברי הקבוצה ולמדריך.
 - ב. הצג בדיון קליני את הבנותיך.
 - ג. הצג את הבנותיך לאחות במחלקה, ושמע את הארותיה והערותיה.
 - ד. אחר.

C.M. - פעילות למידה בנושא -

מטרות:

בדיקת הידע והעמדות של צוות מטפל כלפי CM
בדיקת יכולת יישום כלים שונים של CM במערכת אשפוזית.

הכנה מקדימה:

קריאת מאמרים.

הנחיות:

1. **ראיין אנשי צוות – אחיות, רופאים, צוות רב מקצועי לגבי המושג CM** וההכרות שלהם עם הנושא. מה עמדתם, במה הם חושבים היתרון היחסי של אחות בביצוע תפקיד זה, איזה כישורים צריכים להיות לה, מה היקף הידע והמיומנויות ומה היא אמורה לעשות. במקרה ונתקלת באנשי צוות שלא מכירים את הנושא ברר אתם מה הסיבה לכך ומה היו מעוניינים לדעת.
2. **ראיין את האחות האחראית בנוגע לתפיסתה את נושא ה-CM:**
 - א. מהי ההגדרה של CM לפי דעתה.
 - ב. מה מתוך המרכיבים של תפקיד ה-CM היא היתה מעוניינת להוסיף לעבודת האחות במחלקה.
 - ג. כיצד יכול לתפקד CM במחלקתה, איזה מודל עבודה היא היתה מעוניינת לאמץ או ליצור במחלקה שלה, לאיזה צרכים זה אמור לענות, ובאיזה אופן, עם אילו כלים עליה להשתמש.
3. **ראיין את מנהל המחלקה ורופא בכיר בהקשר ל-CM:**
 - א. מה מכיר בתחום?
 - ב. כיצד הוא מגדיר את תפקיד ה-CM במחלקה שלו?
 - ג. לאיזה צרכים יענה תפקיד ה-CM וכיצד הוא יהיה קשור ליחס רופא אחות או אנשי צוות פרה רפואי במחלקה?
 - ד. לאיזה סוג החלטות יכול להגיע ה-CM לדעתו?
 - ה. כיצד קשורים אנשי צוות פרה רפואיים ל-CM?
 - ו. איך לדעתו כדאי להכניס תפקיד כזה במחלקה?
4. **ראיין מפקחת, מתאמת נושא, אחות כללית לגבי ה-CM:**
 - א. מה מכיר בתחום?
 - ב. כיצד הוא מגדיר את תפקיד ה-CM במחלקה שלו?
 - ג. לאיזה צרכים יענה תפקיד ה-CM וכיצד הוא יהיה קשור ליחס רופא אחות או אנשי צוות פרה רפואי במחלקה?
 - ד. לאיזה סוג החלטות יכול להגיע ה-CM לדעתו?
 - ה. כיצד קשורים אנשי צוות פרה רפואיים ל-CM?
5. **בחר CRITICAL PATHWAY** הקשור לאחת האבחנות הנמצאות במחלקה ולמד אותו. נסה לתרגם אותו לרוטינת המחלקה. היוועץ ברופאים, אחיות, צוות פרה רפואי.
6. **בחר עד 5 מטופלים הנמצאים במחלקה עם אותה אבחנה ונסה להשתמש בו אל מול המטופלים:**
 - א. ברר מספר ימי אשפוז של כל אחד מהמטופלים והתאם את יום האשפוז ב-PATHWAY CRITICAL. ברר מה צריך שיהיה ביום זה והשווה למצבו הקליני של המטופל, הבדיקות השונות שבוצעו, תשובות ערכי מעבדה, טיפול שניתן, טיפול תרופתי ועוד ייעודים.
 - ב. העלה את הפערים בין ההמלצה הכתובה ב-CRITICAL PATHWAY לבין מצבו הקליני של המטופל, מה חסר כרוטינת טיפול?
 - ג. השווה בין מצבם הקליני של שאר המטופלים והפערים בין ההמלצות הכתובות ב-PATHWAY CRITICAL.
 - ד. קבע איזה מדדי OUT COMES ותוצאות אפשר לקבוע למהלך האשפוז ומה צריך להיות ולקרות כדי שהשחרור של המטופל מהמחלקה יהיה הקרוב ביותר לתחזית שמתוארת ב-CRITICAL PATHWAY.

הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות
החוג לסייעוד / قسم التمريض
Faculty of Social Welfare & Health Sciences
The Cheryl Spencer Department of Nursing
היחידה ללימודים קליניים

7. **עבור וסרוק** קבוצות מטופלים במחלקה ובצע אבחון צרכים קצר. ברר האם אפשר לטפל ולשפר את מצבם על ידי CM – לאיזה צרכים יענה ה-CM ויטפל ולאיזה יבצעו אחיות מהמחלקה שהן לא CM. באיזה מקרים שלא קשורים לאבחנות נדרשת התערבותו של CM במחלקה, שלא עובד רק על פי PATHWAY CRITICAL.
8. **א. בחר** קבוצת מטופלים וקבע להם OUT COMES למשך: 8 שעות, 24 שעות, 48 שעות, ושבוע.
ב. הגדר באיזה אופן תמדוד את ה-OUT COMES.
ג. תכנן תכנית פעולה שתבצע את הניטור של OUT COMES שקבעת.
9. **א. צפה** באחות המטפלת בחולים במשך 4 שעות ורשום באופן מדויק את פעילויותיה ומשך הזמן שהיא מקדישה לכל פעילות. מלא את הממצאים בדף תצפית, המופיע בהמשך.
ב. נתח את ממצאי התצפית בעיניים של -
תכנון – ביצוע - הערכה
OUT COMES (שביעות רצון, היענות לטיפול ועוד).
ניצול זמן
ניצול משאבים חומריים
עלות תועלת
ג. איזה פעילויות שמבצעת תואמות ל-CM.
ד. הגדר אלו מן הפעילויות שמבצעת האחות רצוי להעביר לבעלי תפקיד אחרים ולמה.
ה. הגדר אילו פעילויות ומיומנויות שמבצע CM חסרות היו וכדאי היה לאמץ אותן, לשם מה, כיצד זה יתבצע.
ו. חשוב כיצד ניתן לפתח במחלקה תכנית הכשרה לאחיות לתפקידי CM ותכנן תכנית כזו.
ז. חשוב איזה מודל של CM כדאי לאמץ או לבנות בהתחשב בתפקיד ובתפקידים של האחות במחלקה.
ח. הצג לאחות אחראית את ממצאיך ומסקנותיך.
ט. הצג למדריכה ולסטודנטים את ממצאיך ומסקנותיך.
10. **בחר 5** מטופלים המועמדים לשחרור, **בדוק** את הפרמטרים הבאים:
א. תוך כמה ימים הם אמורים להשתחרר? התאם את ה- CRITICAL PATHWAY האמור להיות למצבם של המטופלים ותן המלצות מה צריך לעשות כדי להתאים את ההמלצות של ה-CRITICAL PATHWAY למצבם של המטופלים.
ב. הגדר OUT COMES לשחרור, לשבוע ימים, לחודש ול- 6 חודשים לאחר השחרור. התחשב במצבו הקליני, הצרכים החדשים שיש לו, הסביבה אליה הוא משתחרר, הקשר עם הקהילה.
ג. תכנן תכנית שחרור למטופלים אלו שתענה לצרכים המשתנים לטיפול התרופתי ול- OUT COMES.
ד. הצע תכנית זו לרופא המטפל ושאל אותו לדעתו. בקש את הערותיו והתייחסויותיו.
ה. כיצד תכניות אלו קשורות לתפקיד CM?
11. **בחר** מטופלים הידועים למחלקה כחולים חוזרים ועיין בתיקים שלהם. **חפש** את הפרמטרים הבאים:
א. כמה אשפוזים היו במשך השנה האחרונה, בשל מה והאם יש קשר בין מספר ימי האשפוז, הטיפול שהם קיבלו והאשפוזים החוזרים?
ב. האם התשנה הטיפול, במהלך האשפוזים לאחר השחרור וכיצד שינויים אלו יכולים להסביר את האשפוזים החוזרים?
ג. האם בקהילה היה מעקב אחר מצבו, באיזה אופן וכיצד מעקב זה מנע/גרם לאשפוזים חוזרים.
ד. איזה שינויים אתה מציע בדרכך המעקב, קשר עם הקהילה?

"ביקור סיעודי לימודי"

הגדרת "ביקור סיעודי לימודי":

- ❖ ביקור סיעודי לימודי הינו מפגש בין קבוצת לומדים למטופל ו/או בן משפחתו שמאפשר למידה הדדית. את הביקור מוביל ומנהל הסטודנט שטיפל באותו מטופל.
- ❖ בביקור מתרחש תהליך של בירור משותף סביב נושא נבחר, כאשר למטופל/לבן המשפחה ניתנת אפשרות להציג במהלך הביקור את "הזווית האישית" שלו ולשאול שאלות. הבנת "הזווית האישית" מאפשרת הכרות עם החוויות, ההתנסויות, הרגשות, הדעות והידע של המטופל/לבן המשפחה. הקשבה לסיפור האישי גם מהווה בסיס ליצירת קשר טיפולי מעמיק.

תהליך "הביקור הסיעודי הלימודי":

- ❖ הצגת המטופל יכולה להיעשות על ידי הסטודנט או המטופל עצמו.
- ❖ הסטודנט מתחיל את תהליך הבירור בשאלות למטופל/לבן המשפחה בתחום שבו בחר להתמקד, ובהמשך משתף את כל שאר הסטודנטים בתהליך הלמידה, כך שגם הם יכולים להעלות שאלות, השערות או נושאים לבירור.
- ❖ הסטודנטים מוזמנים לענות על שאלות שהמטופל/לבן המשפחה מפנה אליהם ולתת הדרכה ממוקדת.
- ❖ המדריך הנמצא בביקור משתתף אף הוא בתהליך הבירור מול המטופל ומוסיף להדרכה במידת הצורך.
- ❖ הנושא הנבחר לביקור יכול להיקבע מראש (לדוגמא, אחת מהמטרות המצוינות בהמשך) או לעלות תוך כדי הדיאלוג עם המטופל.

מטרות:

1. הכרת סימנים וסימפטומים
2. זיהוי בעיות (גופניות ונפשיות)
3. קישור בין בדיקות ואומדנים למצב החולה
4. הכרת מכשור או ציוד של המטופל (ציוד סטומה, נקזים, עירוים, מוניטור, IVAC, מכונת הנשמה וכד').
5. הבנת מטרות ההתערבות.
6. הדרכה בהתאם לצרכי המטופל.
7. יצירת קשר טיפולי.

הנחיות להכנת הביקור הסיעודי:

1. קבל את הסכמת המטופל לביקור הסיעודי.
2. אסוף נתונים מהרשומות ומהמטופל עצמו (אפשר גם איסוף נתונים מצומצם). רצוי שתכיר את סיבת האשפוז, מטרת האשפוז, מצבו הקליני העכשווי, בדיקות וטיפולים שנעשו או מתוכננים להמשך.
3. חשוב (ביחד עם המדריך) על התחום שבו יתמקד הביקור.
4. חשוב על שאלות שהיית רוצה לשאול את המטופל/לבן המשפחה.
5. דאג למרב הפרטיות בעת הביקור הסיעודי.

הנחיות לביקור הסיעודי:

1. הצג את המשתתפים בביקור הסיעודי.
2. דאג להצגת המטופל (המטופל גם הוא, כאמור, יכול להציג את עצמו).
3. נהל את תהליך הראיון והבירור תוך שיתוף שאר הסטודנטים ומתן מקום לתכנים ו/או לשאלות שהמטופל/לבן המשפחה מעוניינים להעלות.
4. סכם את הביקור ו/או תן למטופל לסכמו.
5. המשך סיכום הביקור הסיעודי הלימודי יעשה בחדר נפרד, ללא המטופל.

שאלות לדוגמא:

- מה מרגיש המטופל, מה יודע על מצבו, איך הוא מסביר את מצבו, מה לדעתו גרם להחמרה במצבו, מה הכי מפריע לו, איזה בדיקות וטיפולים נעשו לו, מה הוסבר לו לגביהם, מה היה רוצה עוד לדעת. מה מדאיג אותו, מה חשוב לו שיקרה במהלך האשפוז.

גישות טיפוליות בחולים כרוניים

מטרות:

יכירו גישות טיפוליות ואת הרציונל שלהן לטיפול בחולים כרוניים.

הנחיות:

1. **בחר** בעזרת המדריך שלושה חולים המהווים מקרים שכיחים במחלקה (מטופל לב, אונקולוגי וכד').
 - א. קרא את הרשומות הרפואיות והסיעודיות שלהם
 - ב. ראיין את החולים לגבי מצבם הפיזי הנפשי
 - ג. בצע אומדנים רלוונטיים
 - ד. ראיין את הצוות המטפל בהם לגבי הגישה הטיפולית / הרפואית.
 - ה. השווה ביו המצב הקליני שלהם והסבר את ההבדל

2. הכן טבלה לגבי שלושת החולים:

מהלך המחלה	סימפטומים והטיפול בהם	טיפול תרופתי והמעקב לגביו	סיבוכים לטווח קצר וארוך והטיפול בהם	התערבות הקשורה לשיקום

3. **סכם** לעצמך כיצד מהלך המחלה משפיע על ההתנהלות הטיפולית
4. **תן** עותק מהטבלה לחבריך בקבוצה והשווה בין ממצאיך לבין טבלאות שעשו חבריך
5. **סכם** לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.
6. **דון** בקבוצה ואפיין את הגישה הטיפולית לגבי חולים כרוניים.
7. **המלצה:** לערוך דיון משותף למספר קבוצות סטודנטים מפנימיות על הדומה והשונה בגישות הטיפוליות בהשוואה בין המחלקות.

זיהוי והגדרת בעיות המטופל - אפשרות א'

מטרות:

הכרת בעיות בתחום הגופני הנפשי והחברתי
פיתוח יכולת הגדרת בעיות

הכנה מקדימה:

בחר מחלה מסוימת (למשל, אוטם שריר הלב, IHD, או הפרעות קצב)
קרא עליה בספרות וסכם לעצמך מה יכולות להיות הבעיות מהן סובל מטופל כזה.

הנחיות:

1. **בחר** מטופל הסובל מבעיה בריאותית / מחלה.
2. **ערוך** איסוף נתונים מקיף (מהרשומות, המטופל, משפחה) אמוד את מצבו הפיזי והנפשי
3. **רשום** את כל הבעיות שלדעתך קיימות או יכולות להופיע אצלו.
4. **סווג** את הבעיות לקטגוריות הבאות:
בעיות מסכנות חיים
בעיות הגורמות סבל פיזי למטופל
בעיות שגורמות סבל נפשי למטופל/למשפחתו
בעיות שגורמות לשינויים בהתנהגותו
בעיות הנובעות מעמדותיו, תפיסותיו
בעיות הקשורות בהתנהגותו
בעיות הקשורות למחסור (בידע, בתזונה, בתמיכה, במשאבים..)
בעיות הקשורות לחריגה מהנורמה (של אדם בריא או של BASE LINE שלו, של ערכי מעבדה, התפתחות גופנית ונפשית, בדיקות הדמיה)
בעיות הנובעות מפערים (בתפיסות, עמדות, ידע, ציפיות..)
בעיות הקשורות לטיפול
בעיות הקשורות בדפוס ההתמודדות שלו
בעיות הקשורות לצורך בשינוי (הרגלי חיים, מקום עבודה, מגורים, דיאטה, תרופות..)
בעיות הקשורות למערכת המטפלת
בעיות הקשורות לגורמי הסיכון
5. **בחן** שוב את רשימת הקטגוריות – נסה לזהות בעיות נוספות בעזרתן
6. **אפיין** מהן רוב הבעיות שזיהית – גופניות, נפשיות או חברתיות? האם בד"כ אתה מתקשה לזהות סוג מסוים של בעיות?
7. **בדוק** בדיווח הסייעודי האם יש הלימה בין הבעיות שזיהית לבעיות שצינו בו? האם יש הגדרות שונות לאותה בעיה? מה משמעות השוני לדעתך?
8. **סכם לעצמך** איזה מילים/מושגים היו חדשים עבורך? רשום את הבנותיך לגביהם במילון.

זיהוי והגדרת בעיות המטופל: אפשרות ב'

מטרות:

הכרת בעיות קימות ופוטנציאליות בתחום הגופני, הנפשי והחברתי
הבנת עקרונות דיווח

הנחיות:

- 1. קרא** רפורט סיעודי של החולים במחלקה מיום אתמול. ערוך רשימת בעיות לגבי כל מטופל לפי חלוקה ל:
בעיות מסכנות חיים
בעיות גופניות
בעיות נפשיות וחברתיות
בעיות פוטנציאליות
בהתייחס לחלוקה זו, סכם, איזה בעיות מקבלות התייחסות מרובה ואיזה מועטה? למה?
- 2. שאל** את האחיות מהן הבעיות מהן סובלים המטופלים שלהן. השווה את מה שנאמר למה שנכתב.
- 3. הצטרף** להעברת משמרת במחלקה. ציין לעצמך איזה בעיות הוזכרו.
- 4. השווה** את רשימת הבעיות ששמעת בע"פ לאלה שהוצאת מהכתובים, וענה על השאלות הבאות:
 - א.** מה מאפיין את ההבדלים בין דיווח על הבעיות בכתב לדיווח בעל פה?
 - ב.** איזה בעיות מטופלות אך לא נזכרות ברישום? תן הסבר.
 - ג.** באיזה טרמינולוגיה משתמשים בכתב ובע"פ? מה היית מאמץ לשימושך ולמה?

פעילות למידה בנושא מהלך מחלה

- מטרות:** 1. הכרות עם המושג מהלך מחלה
2. קישור המושג מהלך מחלה עם מצבים קליניים שונים
- הנחיות:**
1. **עיין** בתיקיי מטופלים הסובלים מאותה בעיית בריאות וברר את המידע הבא:
 - א. מהם גורמי הסיכון ואטיולוגיה למחלה/בעיה
 - ב. מהו האירוע המחולל, ומה גרם למחלה/בעיה להופיע
 - ג. כיצד התבטאה הופעת המחלה/בעיה לראשונה
 - ד. כיצד התבטאה ההתייצבות של המחלה/בעיה
 - ה. איזה תפקודים נפגעו ולמה
 - ו. כיצד התבטא המצב הסטטי של החלמה מהמחלה/בעיה
 - ז. כיצד התבטא/ו נסיגות במצב הסטטי של המחלה
 - ח. באיזה שלב הופיעו סיבוכים מוקדמים ומאוחרים של המחלה/בעיה
 - ט. מה מאפיין את השלב הנוכחי של המחלה/בעיה
 2. **כתוב תרשים זרימה** של כל הממצאים שהעלתה בסעיף הקודם.
 3. **ראיין** את המטופלים שבתיקיהם עיינת. בקש מהם שיספרו את סיפור המחלה שלהם. נסה להשוות אותו לתרשים הזרימה שיצרת בשאלה מס' 2.
 4. **ראיין** בני משפחה של המטופלים כפי שמצוין בשאלה מס' 3.
 5. **ראיין** אנשי צוות שונים שיתארו בפניך את מהלך המחלה על פי ניסיונם.
 6. **קרא** בספרות המקצועית על מהלך המחלה/בעיה.
 7. **סכם** לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.
 8. **סכם** את ממצאיך בכתב בפני המדריכה או בפני קבוצת הסטודנטים.

פעילות למידה בנושא הפרעות בשינה של מטופלים הסובלים מבעית בריאות או מחלה כרונית

מטרות: 1. הכרות עם בעיות שינה אופייניות למטופלים הסובלים מבעיה רפואית או מחלה כרונית

2. הכרות עם התערבויות שונות המטפלות בבעיות שינה אצל חולים

הנחיות:

1. **קרא** מאמרים בנושא בעיות שינה אצל חולים כרוניים.
2. **קרא** בתיקי מטופלים שונים במחלקה וחפש נתונים המצביעים על בעיות שינה.
3. **נסה להסביר** את הקשר בין מצבם הקליני ובעיות הבריאות מהם הם סובלים, לבין הפרעות/בעיות בשינה.
4. **ראיין** את המטופלים לגבי בעיות השינה שמהם הם סובלים. גם מטופלים שלא ראית ברשומות דיווח על בעיות שינה לגביהם. ברר איתם את הסימפטומים השונים ונסה לאפיין את הפרעת/בעיית השינה ממנה הם סובלים. בנוסף, ברר איתם מהו ההסבר שלהם לבעיות השינה, ומהם הדרכים שהם פיתחו כדי להתמודד עם הפרעות/בעיות השינה. ברר כיצד הם פיתחו את "היגיינת השינה" שלהם.
5. **תאר** את הפערים שקיימים בין התיאור הקליני שנתנו המטופלים לגבי בעיות השינה, לבין הדיווח והתיעוד ברשומות.
6. **הסבר** את ממצאיך.
7. **ראיין** אנשי מקצוע שונים לגבי הידע שלהם בנוגע לבעיות שינה. ברר האם הם יודעים להסביר את הקשר בין מצב קליני מסוים והפרעות/בעיות בשינה. ברר מהם האבחונים שהם מבצעים לגבי הפרעות/בעיות שינה, טכניקות הטיפול המומלצות והמבוצעות על ידם, והאם הם מתייעצים באנשי מקצוע ספציפיים שמטפלים בבעיות השינה. תאר טכניקות נוספות מטיפול תרופתי. ברר עד כמה הם יכולים להגמיש את רוטינת המחלקה כדי לייצור "היגיינת שינה" מתאימה למטופלים. ברר איזה תכנים שקשורים לנושא השינה עולים בהדרגה למטופלים. ברר האם נעשה איזון סימפטומים שבאמצעותו מתייחסים לנושא השינה.
8. **קרא** בספרות המלצות לשיטות התערבות לטיפול בהפרעות שינה לחולים עם מחלות כרוניות כפי שיש למטופלים שבדקת.
9. **חפש בספרות** כלי אומדן לנושא הפרעות/בעיות בשינה.
10. **סכם ותאר** את ממצאיך למדריך ולקבוצת הסטודנטים.
11. **הצע** לצוות המחלקה כלי אומדן לבעיות שינה/טכניקות התערבות ועוד.
12. **סכם** לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.

הדרכת מטופלים

רקע

הדרכת מטופלים הינה התערבות טיפולית העונה על צרכי הלקוחות. צרכים אלה יכולים להיות מזהים ע"י הלקוח עצמו, משפחתו ו/או צוות המטפל. צרכיהם נובעים מהכרת החולים את זכויותיהם, שאיפתם לשליטה על מצב בריאותם. אדם האחראי על חייו, בריאותו, לוקח על עצמו שיפוט, קבלת החלטות וביצוע טיפולים עבור עצמו. תפקיד המדריך - לעזור למטופל ללמוד.

מטרות

- א. התנסות בזיהוי צרכי הדרכה.
- ב. תכנון ההדרכה.
- ג. ביצוע ההדרכה.
- ד. הערכת ההדרכה.

הכנה מקדימה

לכל מטרה יש הנחיות נפרדות ללמידה.

הנחיות כלליות

בפעילות זו הסטודנט אוסף נתונים רלוונטיים, תוך שימוש בכלי אומדן צרכי למידה של לקוח מטופל, מתכנן הדרכה, מבצע ומעריך אותה. כל סטודנט ידריך 1-3 לקוחות בפעילות למידה זו.

הנחיות ללמידה:

1. ראיין את המטופלים ובני משפחותיהם בנושא התנהגויות הבריאות הספציפיות לגבי:

- הידע שלהם
- הידע החסר להם
- המידע שרוצים במצבם הנוכחי לדעת כעת, ומה רוצים לדעת בעתיד
- הדרך שבה מעוניינים לרכוש את המידע, וממי
- העמדות
- הרגשות

2. זיהוי צרכי הדרכה:

- אבחן את הפער בין המצוי לרצוי בידע ובהתנהגויות הלקוח, לפי בקשת הלקוח להדרכה, המשפחה המבקשת ו/או את/ה מזהה על בסיס הידע המקצועי שלך.
- הגדר את הבעיות בידע ובהתנהגות הלקוח בהקשר למצב בריאותו.
- זהה את צרכי ההדרכה של הלקוח ו/או קרוב משפחתו, בטיפול בטווח הקצר ובטווח הארוך.

3. תכנון ההדרכה

- קבע מטרות ברורות להדרכה.
- בחר 2 מטרות ההדרכה המשמעותיות ביותר לדעתך, נמק.
- בחר תכנים רלוונטיים למטרות שזיהית תוך התחשבות ב:
 - גיל הלקוח, מצבו הנפשי, מצבו הבריאותי, שלב החולי שלו, יכולת קליטתו, רמת השכלתו, עמדותיו כלפי הטיפול שלו בעצמו, נכונות ומוכנות ללמוד, לשנות התנהגויות, הרגלים ו/או לרכוש התנהגויות חדשות.
- בחר אמצעי הדרכה:
 - הדגמה, שיחה, תדריך כתוב, אמצעי המחשה ועוד.
- התייחס בתוכנית ההדרכה להתנהגויות מקדמות ומעכבות טיפול במצב הבריאותי.
- קבע זמן, עיתוי ומיקום מתאימים לביצוע ההדרכה ביחד עם בן זוגך להמשך פעילות הלמידה וסדר יום הלקוח.

הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות
החוג לסייעוד / قسم التمريض
Faculty of Social Welfare & Health Sciences
The Cheryl Spencer Department of Nursing
היחידה ללימודים קליניים

- קבע קריטריונים להערכת תכנית ההדרכה הזו.
- שווק את תוכניתך למדריכה הקלינית וקבל את אישורה.

4. ביצוע הדרכת מטופלים:

- הנחיה כללית:
ביצוע והערכת תוכנית ההדרכה תהיה בזוגות, כאשר הסטודנט אשר תכנן את ההדרכה, יבצע אותה, בן הזוג יצפה בביצוע וירשום תיאור של האינטראקציות הטיפוליות, כל אחד בתורו.
- בצע את התוכנית כפי שאושרה לך.
 - בתום ביצוע התוכנית, בדוק את תוצאותיה עם הלקוח לפי הקריטריונים שנקבעו להערכתה:
 - ⇒ אם הלקוח הבין את הנאמר.
 - ⇒ אם הלקוח מסוגל לחזור על תכני ההדרכה.
 - ⇒ אם חסרים פרטים חשובים.
 - ⇒ אם יש התחשבות מלאה בגיל, יכולת הקליטה, מצב רגשי וגופני, עמדות כלפי טיפול עצמי, נכונות ומוכנות ללמוד, לשנות התנהגות ועוד.
 - סכם לעצמך את ההדרכה כפי שבצעת.
 - בן הזוג ישלים את תיאור התצפית בביצוע ההדרכה.

5. הערכת ביצוע הדרכת מטופלים:

- הערכת המבצע את עצמו בנפרד מהערכת הסטודנט הצופה בהדרכה לפי:
 - ⇒ האם הלקוח הבין את הנאמר?
 - ⇒ האם הלקוח מסוגל לחזור על תוכן ההדרכה?
 - ⇒ האם יש קשר בין הנתונים שנאספו להגדרת הבעיה, המטרה ותכני התוכנית?
 - ⇒ האם נאספו כל הנתונים האפשריים מראש, אילו נתונים נוספו במהלך ביצוע ההתערבות, באיזו מידה השתמשת בהם?
 - ⇒ האם זיהוי דרכי הלמידה היה נכון ומתאים למצב הנוכחי? תקף עדיין?
 - ⇒ האם זוהו צרכים לטווח ארוך.
 - קבע אם ובאיזו תדירות הלקוח זקוק לחיזוק הידע וההתנהגויות במהלך ההדרכה.
 - תאר במילים את הרגשתך במהלך ההדרכה, מה היה לך קל יותר, מה היה קשה יותר, מה עזר ומה הפריע במהלך ההדרכה?
 - דון עם בן זוגך (אשר צפה בך ורשם עבורך תיאור של ביצוע ההדרכה) על הצדדים החזקים והחלשים שהיו לך בתהליך תכנון, ביצוע והערכת ההדרכה.
 - דיון קבוצתי בהערכת תהליך ביצוע תוכנית הדרכה למטופלים - יכולות, קשיים בהעברת ידע, בהדגמה, בשיחה, בהמחשה, בזיהוי דרכי המטופל ועוד.
- 6. סכם לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.**

7. עשה רפלקציה על החוויות שחווית במהלך ההדרכה

8. שתף את המדריך וקבוצת הסטודנטים תובנות שלך

שחרור מטופל

מטרה

זיהוי בעיות וצרכים והתערבות אצל מטופל העומד לפני שחרור

הכנה מקדימה

קריאה: שחרור מאשפוז

הנחיות

1. **ראיין** שלושה מטופלים המאושפזים במחלקה למעלה משלושה ימים ובני משפחותיהם.
2. **רשום** בקצרה אנמנזה של כל אחד מהם- פרטים דמוגרפיים, סוציו אקונומיים, המחלות מהם סובל המטופל (עיקריות ונלוות)
3. **זהה** סימנים מילוליים ובלתי מילוליים במהלך השיחה המעידים על בעיות וצרכים של המטופל לקראת שחרור:
 - א. כיצד נראה המטופל, התנהגות ודיבור
 - ב. תפיסת הבריאות של המטופל ותפיסת מצבו הנוכחי
 - ג. כיצד מתכונן המטופל לחזור לחיי שגרה. מהם הגורמים המעכבים או מקדמים (הפתו-פיזיולוגיים המתרחשים במצבים השונים).
 - ד. השאלות והבעיות המטרידות את המטופל ומשפחתו לקראת שחרור.
 - ה. כיצד מתכננים קרובי משפחתו של המטופל את חזרתו לשגרה
4. **השווה** בין המטופלים, מהם הגורמים המשפיעים על הדומה ועל השונה
5. **תכנן** תוכנית שחרור למטופל אחד על סמך:
 - א. מסקנותיך מהראיונות
 - ב. החומר הנלמד, ספרות
 - ג. מאמר חדש בנושא מז'ורנל מקצועי.
6. **הצג** את תכניתך למדריך וגבש תכנית לביצוע על פי הערותיו.
7. **בצע** את התכנית ורשום הערכה.
8. **הבא** לדיון קבוצתי וציין עד כמה הייתה התאמה בין התכנית שתכננת לביצוע.

הדרכת מטופל לבדיקה פולשנית או לטיפול

מטרות:

1. זיהוי צרכי למידה
2. זיהוי מצב רגשי של המטופל
3. תכנון, ביצוע והערכת הדרכה

הכנה מקדימה:

- אם אפשרי - תצפית על ביצוע הבדיקה
- קריאה: חומר ספציפי על הבדיקה/הטיפול (מטרות, תהליך ההכנה, הפרוצדורה עצמה, סיכונים, תופעות לוואי).
- נוהלי המחלקה לגבי הבדיקה/הטיפול
- עקרונות הדרכה

הנחיות:

1. **בחר** בערת המדריך מטופל שאמור לעבור בבדיקה פולשנית/טיפול (גסטרוסקופיה, קולונוסקופיה, צינטור, ניקור כבד, ניקור מח עצם, L.P, ERCP...).
2. **קרא** את תיקו הרפואי וסכם לעצמך מה מטרת הבדיקה במקרה שלו והאם יש נקודות הדורשות התייחסות מיוחדת לגביו (כמו אלרגיות, ניסיון קודם, היסטוריה משפחתית, יכולת הבנה וכד').
3. **ראיין** את המטופל/ בני משפחתו: השתמש בשאלון לזיהוי צרכי הדרכה.
זהה מה הידע שיש להם, מה הידע החסר, מה רוצים לדעת, מתי וממי.
זהה מהו המצב הרגשי בו נתונים.
4. **קבע** מטרות ברורות להדרכה.
5. **ברר** האם יש במחלקה הנחיות כתובות לגבי הבדיקה/הטיפול.
6. **בחר** תכנים רלוונטיים למטרות שזיהית תוך התחשבות ב:
גיל, מצב נפשי, מצב בריאותי, יכולת קליטתו, השכלתו, עמדותיו ורצונותיו.
7. **בחר** אמצעי הדרכה: שיחה, תדריך כתוב, הדגמה וכד'.
8. **קבע** קריטריונים להערכת תכנית הדרכתך.
9. **קבע** מקום וזמן להדרכה עם המטופל.
10. **קבל** אישור לתכניתך מהמדריך.
11. **בקש** מסטודנט בקבוצה לצפות בהדרכה ולהעריכה עפ"י הקריטריונים שנקבעו. בצע את מפגש ההדרכה.
12. **הערך** את עצמך בנפרד מהערכת הצופה עם סיום ההדרכה:
האם המודרך הבין את הנאמר? לפי מה קבעת זאת?
האם ההדרכה ענתה על המטרות שנקבעו מראש?
האם היה צורך לשנות את מטרות/תכני/דרכי ההדרכה? תן הסבר.
מה משדרת לך התנהגותו של המודרך בעת ולאחר ההדרכה (שביעות רצון, חוסר סבלנות, רגיעה, דאגה וכד').
מה ההסבר שלך להתנהגותו?
מה עזר לך ומה הפריע במהלך ההדרכה?
13. **השווה** את מטרות ותכני ההדרכה שבצעת להנחיות הכתובות במחלקה. הסבר את הפערים ביניהם.
14. **דון** עם בן זוגך בצדדים החזקים והחלשים שהיו בהדרכה.
15. **הביאו** את הבנותיכם בנושא לדיון בקבוצה.
16. **סכם** לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.

חלוקת תרופות - א

מטרות

1. תרגול חלוקת תרופות על פי עקרונות
2. מעקב אחר השפעות הטיפול התרופתי ותופעות הלוואי

הכנה מקדימה

קריאה:

- עקרונות חלוקת תרופות
- מיומנויות לחלוקת תרופות

הנחיות

1. **הצטרף** לאחות המחלקת תרופות במחלקה וצפה בפעילויותיה. סכם בקצרה:
 - א. מהו סדר הפעולות אותן מבצעת האחות
 - ב. כיצד באים לידי ביטוי מעשי עקרונות חלוקת תרופות
 - ג. מה מקשה על ביצוע חלוקת תרופות לפי הנוהל
 - ד. מהם סדרי העדיפויות בחלוקת תרופות
 - ה. כיצד בא לידי ביטוי הקוד האתי בחלוקת תרופות
 - ו. מה עושה האחות כדי למנוע טעויות במתן
2. **שתף** את האחות המחלקת את התרופות בה צפית בממצאך וסכם את התייחסותה והסבריה
3. **השווה** ממצאך לאלו של חבריך בקבוצה. דון עימם על הדומה והשונה והסבר.
4. **סכם** את ממצאך והגש
5. **סכם** לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.

חלוקת תרופות - ב

מטרות

1. תרגול חלוקת תרופות על פי עקרונות הסייעוד
2. התאמה בין מצבו הקליני של המטופל, הסימפטומים מהם סובל והטיפול התרופתי
3. מעקב אחר השפעות הטיפול התרופתי ותופעות לוואי

הכנה מקדימה

קריאה:

- עקרונות חלוקת תרופות
- מיומנויות לחלוקת תרופות

הנחיות

1. **ראיין** שלושה מטופלים המאושפזים במחלקה
2. **רשום** בקצרה אנמנזה של כל אחד מהם - פרטים סוציו-דמוגרפיים, סימפטומים ואבחנות רפואיות.
3. **ספר** בקצרה על התרופות אותם אתה עומד לחלק:
 - א. מטרת ורציונל הטיפול והמנגנון הפרמקוקינטי
 - ב. התוויות והתוויות נגד
 - ג. זמני מתן ודרך מתן
 - ד. קשר בין תרופות ומזון
 - ה. תופעות לוואי - האם סובל המטופל מהם ומהן דרכי המעקב
4. **ספר** בקצרה על מצבו הקליני של כל מטופל, הסימפטומים מהם סובל ו**נמק** את התאמת התרופות למטופל. הגדר כיצד תעקוב אחר תופעות לוואי תוך מתן רציונל לכך
5. **בצע** חלוקת תרופות על פי עקרונות הסייעוד לשלושת המטופלים בנוכחות מדריך/אחות
6. **עקוב** אחר תגובות לטיפול התרופתי וציין תופעות לוואי אם יש
7. **סכם** לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.
8. **שתף** בדיון קבוצתי, את יתר חבריך לקבוצה בממצאיך

תרופות (חקירה)

מטרות:

1. הטמעת עקרונות הסייעוד במתן תרופות.
2. הבנת מרכיבי מדיניות טיפול, עלויות ואיכות הטיפול במתן תרופות.

הכנה מקדימה: קריאה:

1. עקרונות מתן תרופות
2. נהלים לחלוקת תרופות

הנחיות:

1. **בחר** בסיוע המדריכה בחמישה מטופלים המאושפזים במחלקה.
2. **רשום** בקצרה אנמנזה של כל אחד מהם – פרטים דמוגרפיים, סוציו אקונומיים, המחלות מהן סובל המטופל (עיקריות ונלוות), התרופות שלוקח.
3. **ענה** על השאלות הבאות לגבי כל אחד מהמטופלים והשווה ביניהם:
 - א. איזה תרופות מקבל המטופל? (לידיעתך – מעל 4 תרופות יש 100% סיכוי להופעת תופעות לוואי).
 - ב. כמה פעמים ביום מקבל המטופל תרופות – מהם זמני החלוקה, האם הם מתאימים להוראות מתן של היצרן, האם מתאימים לזמני לקיחת התרופות להם רגיל המטופל מקדימה?
 - ג. האם יש פערים גדולים בין זמני חלוקת התרופות במחלקה לאלו שרגיל להם מקדימה?
 - ד. מהי משפחת התרופות אליה משתייכת כל תרופה?
 - ה. מהו המנגנון הפרמקולוגי של כל תרופה?
 - ו. האם הוא קשור למערכות שונות שבהן יש למטופל פגיעה?
 - ז. מהו המינון המקובל והמנה המירבית התרופוטית?
 - ח. האם משקל הגוף והגיל משפיעים על המינון?
 - ט. מהן דרכי המתן האפשריות ומהי הדרך המתאימה למטופל הספציפי (דגש על רציונל לבחירת דרך המתן)?
 - י. מהן תוצאות הטיפול הצפויות ותוך כמה זמן הן מתרחשות?
 - יא. מהן תופעות הלוואי המשמעותיות ועל איזה מהן מדווח המטופל?
 - יב. מהן התרופות ו/או אמצעי טיפול אחרים האמורים לטפל בתופעות הלוואי שעליהן מתלונן המטופל, ועל אילו אינו מתלונן?
 - יג. האם יש אינטראקציה עם תרופות אחרות (סינרגיזם או אנטגוניזם בין תרופתי)?
 - יד. האם נוטל תרופות טבעיות או הומיאופתיות שיכולות להשפיע?
 - טו. האם יש אינטראקציה עם התרופות שאותן מקבל המטופל באופן קבוע? מהי הדרך להתמודד עם אינטראקציה זו?
 - טז. מהו הזמן הנכון למתן התרופה ביחס לארוחות (אין קשר למזון, לפני האוכל, אחרי האוכל, על קיבה ריקה וכו')?
 - יז. האם יש איסור למתן התרופה למטופלים עם אלרגיות ידועות? (רגישות ליוד, חלבון G6PD ועוד).
 - יח. האם הפרעה בתפקוד אחת ממערכות הגוף משפיעה על מינון התרופה שיש לתת?
 - יט. מהו משך הזמן המקובל למתן תרופה זו? האם ניתן להפסיק את מתן התרופה?
 - כ. מהן האלטרנטיבות הטיפוליות האחרות האפשריות במצב זה?
 - כא. מהן דרכי המעקב שיש לנקוט במתן תרופה זו?
4. ברר עלויות כל תרופה ליום טיפול.
5. ברר עלות המעקב אחר תופעות הלוואי של הטיפול התרופתי.

הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות
החוג לסייעוד / قسم التمريض
Faculty of Social Welfare & Health Sciences
The Cheryl Spencer Department of Nursing
היחידה ללימודים קליניים

6. ראיין את חמשת המטופלים:

- א. מהם הדברים המשמעותיים ביותר למטופל בנוגע לטיפול התרופתי.
- ב. מה הוא עושה כדי להשיג זאת.
- ג. מה עשה הצוות המטפל כדי להשיג זאת.
- ד. מהי תרומת בני המשפחה כדי להשיג זאת.
- ה. עד כמה מעניין אותו הטיפול התרופתי.
- ו. מה הוא יודע להסביר על הטיפול התרופתי.
- ז. האם יכול לקשר בין סימפטומים שחש לבין תרופות מסוימות.
- ח. האם מרגיש השפעת התרופה או תרופות על סימפטומים של המחלה.
- ט. מהן תופעות הלוואי שחש בעקבות הטיפול התרופתי.
- י. מהם הנושאים החשובים לו בהדרכה על הטיפול התרופתי.
- יא. האם הדרך על פי צרכיו.
- יב. האם ניתנה לו אפשרות בחירה של חלופות טיפוליות אחרות.
- יג. האם הוצעו לו אלטרנטיבות תרופתיות אחרות.
- יד. האם יודע המטופל את העלות הכלכלית של התרופות.
- טו. האם הוחלף לו טיפול תרופתי, אם כן – מדוע.
- טז. האם יש לו תלות בטיפול התרופתי.
- יז. האם יש שוני בזמני חלוקת התרופות בין הבית והאשפוז.
- יח. האם היה מעוניין לקחת את התרופות בעצמו בזמן שהוא מקדימה החולים.
- יט. האם היה מעוניין לקבל החלטות עצמאיות על הטיפול התרופתי.
- כ. האם הוא שבע רצון מהטיפול התרופתי.

7. בדוק נוהלי חלוקת תרופות ויישום וענה על השאלות הבאות:

1. באיזה אופן מבטיחה האחות כי הנוהל יבוצע כראוי.
2. מהי שיטת העבודה המאפשרת לאחות לפעול על פי נוהל חלוקת תרופות.
3. מהם הפערים בין הנוהל לבין הביצוע. מהן הסיבות לכך.
4. מהן האפשרויות העומדות לרשות האחות כדי לבצע את הנוהל כלשוננו.

8. סכם לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.

עקרונות חלוקת תרופות

מטרות

תרגול חלוקת תרופות על פי עקרונות מעקב אחר השפעות הטיפול התרופתי ותופעות הלוואי

הכנה מקדימה:

קריאה:

- עקרונות חלוקת תרופות
- נוהלי חלוקת תרופות

הנחיות

1. **הצטרף לאחות המחלקת תרופות במחלקה וצפה בפעילויותיה.** סכם בקצרה:
 - מהו סדר הפעולות אותן מבצעת האחות
 - כיצד באים לידי ביטוי מעשי העקרונות לחלוקת תרופות
 - באיזה אופן מבטיחה האחות כי הנוהל יבוצע כראוי
 - מהם הפערים בין הנוהל והעקרונות לחלוקת תרופות לבין הביצוע. תן הסבר.
 - כיצד בא לידי ביטוי הקוד האתי בחלוקת תרופות
 - איזה מידע נותנת האחות למטופלים לגבי הטיפול התרופתי
 - איזה שאלות מצד המטופלים עולות בזמן חלוקת התרופות
2. **שתף את האחות המחלקת את התרופות בה צפית בממצאיך וסכם את התייחסותה והסבריה**
3. **השווה ממצאיך לאלו של חבריך בקבוצה.** דון עימם על הדומה והשונה והסבר.
4. **סכם לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת.** הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.
5. **סכם את ממצאיך והגש למדריך**

חלוקת תרופות

מטרות

1. רכישת מיומנות חלוקת תרופות על פי עקרונות הסייעוד
2. הבנת הקשרים בין מצבו הקליני של המטופל, הסימפטומים מהם סובל והטיפול התרופתי
3. הבנת השפעות הטיפול התרופתי ותופעות הלוואי

הכנה מקדימה

קריאה:

- עקרונות חלוקת תרופות
- פרמקולוגיה

הנחיות

1. **בחר** בעזרת המדריך שלושה מטופלים המקבלים תרופות במחלקה וקרא על הטיפול התרופתי שמקבלים.
2. **קרא** שוב על התרופות (היעזר בהנחיות על פי טופס שאלות מרכזיות על תרופות) והסבר:
 - א. מטרת הטיפול והמנגנון הפרמקוקינטי
 - ב. התוויות מתן והתוויות נגד
 - ג. זמני מתן ודרך מתן
 - ד. קשר בין מזון לתרופות
 - ה. תופעות לוואי אפשריות
3. **נמק** את התאמת התרופות לכל מטופל. קשר בין אבחנה, סימפטום ומצב קליני, לתרופה, מינונה ודרך המתן.
4. **ראיין** את המטופלים לגבי מצבם ולגבי הטיפול התרופתי שלהם:
 - א. מה שלומם, ממה סובלים
 - ב. מה הם יודעים על הטיפול התרופתי (שם התרופה, מינון, דרך לקיחה, למה ניתנת, קשר לאוכל או לתרופות אחרות, תופעות לוואי וצורך במעקב)
 - ג. תופעות לוואי שהופיעו אצלם
 - ד. רגישויות לתרופות
 - ה. מה היו רוצים לדעת לגבי הטיפול התרופתי, וממי.
 - ו. איזה תרופות לוקחים באופן קבוע מקדימה, מתי. האם זה שונה בביה"ח
 - ז. מה דעתם על הטיפול התרופתי, האם שבעי רצון, מה משמעותו לגביהם
 - ח. האם משהו מטריד אותם לגבי הטיפול התרופתי
 - ט. האם ניתנה אפשרות בחירה של חלופות טיפוליות
5. **בצע** חלוקת תרופות על פי עקרונות הסייעוד לשלושת המטופלים בנוכחות מדריך.
6. **עקוב** אחר תגובות לטיפול התרופתי וציין תופעות לוואי אם יש
7. **קרא** ברשומות הרפואיות והסיעודיות וציין איזה מידע מדווח תמיד לגבי תרופות ומה לא מדווח. תן הסבר לפערים.
8. **בדיון** קבוצתי שתף את יתר חבריך לקבוצה בממצאיך.
9. **הוסף** למילון מושגים ועקרונות אותם רכשת בפעילות זו.

מדיניות, עלות ואיכות הטיפול התרופתי

מטרות:

3. הטמעת עקרונות הסייעוד במתן תרופות.
4. הבנת מרכיבי מדיניות טיפול, עלויות ואיכות הטיפול במתן תרופות.

הכנה מקדימה: קריאה:

3. עקרונות מתן תרופות
4. נהלים לחלוקת תרופות
5. פרמקולוגיה

הנחיות:

6. בחר בסיוע המדריכה 3-5 מטופלים המאושפזים במחלקה.
7. רשום בקצרה אנמנזה של כל אחד מהם – פרטים דמוגרפיים, סוציו אקונומיים, המחלות מהן סובל המטופל (עיקריות ונלוות), התרופות שלוקח.
8. ענה על השאלות הבאות לגבי כל אחד מהמטופלים והשווה ביניהם:
 - א. איזה תרופות מקבל המטופל? (לידיעתך – מעל 4 תרופות יש 100% סיכוי להופעת תופעות לוואי).
 - ב. אילו תרופות ניתנות כטיפול לצורך ריפוי ואילו ניתנות כטיפול סימפטומטי?
 - ג. אילו תרופות ניתנות למניעת תופעות לוואי של תרופות אחרות שמקבל?
 - ד. מהי משפחת התרופות אליה משתייכת כל תרופה?
 - ה. מהו המנגנון הפרמקולוגי של כל תרופה?
 - ו. האם הוא קשור למערכות שונות שבהן יש למטופל פגיעה? מה משמעות הקשר ליעילות הטיפול? האם הפרעה בתפקוד אחת ממערכות הגוף משפיעה על מינון התרופה שיש לתת? על המעקב?
 - ז. מהו המינון המקובל והמנה המרבית התרפויטית?
 - ח. האם משקל הגוף והגיל משפיעים על המינון?
 - ט. מהו טווח ההשפעה המיידית? המאוחר?
 - י. מהן דרכי המתן האפשריות ומהי הדרך המתאימה למטופל הספציפי (דגש על רציונל לבחירת דרך המתן)?
 - יא. מהן תוצאות הטיפול הצפויות ותוך כמה זמן הן מתרחשות?
 - יב. מהו משך הזמן המקובל למתן תרופה זו? האם ניתן להפסיק את מתן התרופה?
 - יג. האם יש אינטראקציה עם תרופות אחרות (סינרגיזם או אנטגוניזם בין תרופתי)?
 - יד. האם נוטל תרופות טבעיות או הומיאופתיות? האם דיווח על כך?
 - טו. האם יש איסור למתן התרופה למטופלים עם אלרגיות ידועות? (רגישות ליוז, חלבון G6PD ועוד).
 - טז. מהן האלטרנטיבות הטיפוליות האחרות האפשריות במצב זה?
 - יז. מהם השיקולים הכלכליים בבחירת הטיפול? האם יש תרופה יקרה במיוחד הדורשת אישור מיוחד לשימוש? מה ההצדקה לשימוש בה במקרה הספציפי?

פעילות למידה- טעויות במתן תרופות - חשיבה ביקורתית.

מטרות: 1. הכרות עם נוהל מתן תרופות

2. חשיפת כשלים

3. הכרות עם מושגים משפטיים, אתיים, של תהליכי עבודה ומושגים אישיים בנושא חלוקת תרופות

הנחיות:

לפניך כתבה בעיתון על טעות במתן תרופות.

2. **קרא** כתבה זו, וכתוב את תגובתך לכתבה. שמור את תגובתך הכתובה.

3. **כתוב תרשים זרימה** של הפעילויות שאתה מבצע בזמן חלוקת תרופות. השווה את פעילויותיך לאלו שתוארו בכתבה. מה שונה ומה דומה בין פעילויותיך לבין אלו של הצוות המטפל בכתבה. הסבר.

4. **קרא את נוהל חלוקת תרופות** ונסה להסביר במילים שלך מה לא התבצע על פי הנהלים. במידה ולדעתך חסרים מרכיבים בנוהל. כתוב אותם והסבר.

5. **ברר עם מטופלים המקבלים טיפול תרופתי** במחלקה לגבי מחשבותיהם על האפשרויות של טעות במתן תרופות. ניתן לשאול שאלות לגבי אסטרטגיות אישיות שהם פיתחו כדי להתמודד עם חששות של טעות במתן תרופות.

6. **הראה** כתבה זו **לצוות המטפל ובקש** ממנו את התייחסותו לנושא. צבור את התייחסויות של אנשי הצוות ונסה לאפיין את התגובות. רשום לפניך מילים משמעותיות שהעלו אנשי הצוות.

7. **מין את המילים הללו**; מושגים של מיומנויות, ידע, ניהול סיכונים, מושגים משפטיים, מושגים של נוהלי עבודה, מושגים של מהלך עבודה ועוד.

8. **הראה** כתבה זו **לאחות אחראית** ובקש את התייחסותה. **דון** איתה באפשרות תיאורטית שמקרה כזה יקרה במחלקה בה אתה מתנסה. אפיין את התייחסויות שלה והשווה את ההסברים והמילים שהיא משתמשת בהם לאלו של הצוות.

9. **ראיין את האחראית/ על נושא ניהול סיכונים** בהקשר לטעויות במתן תרופות. ברר איתה איזה פעילויות היא מבצעת וכיצד ניתן למנוע את מה שקרה בתיאור בכתבה. השווה את מילות המפתח שלה לאילו של האחיות האחראיות והצוות. הסבר את ממצאך.

10. **כתוב** התייחסות אישית למה שעבר עליך במהלך חקירה זו של פעילות הלמידה בנושא טעויות במתן תרופות. **השווה** את התייחסות שכתבת כעת להתייחסות שכתבת מיידית אחר קריאת הכתבה.

11. **סכם** לעצמך את התובנות שלך לאחר חקירה זו שערכת. סכם את התובנות ל"טיפים" לסטודנטים החברים בקבוצה ולאחיות המחלקות תרופות במחלקה.

12. **הצג תובנות ו"טיפים"** אלו לחברי הקבוצה וצוות המחלקה

תוקפנות

מטרה: הכרת תופעת התוקפנות מזוויות שונות.

הכנה מקדימה: קריאת מאמרים

הנחיות:

1. **הגדר** לעצמך את המושג תוקפנות, את הביטויים השונים לתוקפנות שאתה מכיר ואת הגירויים שעלולים לגרום לתוקפנות, בין אנשי הצוות למטופלים ובין אנשי צוות לבין עצמם ומשפחותיהם:

- בטיפול ישיר במטופלים
- בביקור רופאים

2. **צפה ב:**

- העברת משמרת
- ישיבת צוות
- חלוקת תרופות
- מפגשים עם מטופלים
- שיחות אישיות
- ארוחה

וחפש ביטויים לתוקפנות. **העלה** אותם על הכתב ונסה להסביר את הביטויים שראית. למה הם קשורים, מתי הם הופיעו, מתי נעלמו ועוד.

3. **ראיין** אנשי צוות במחלקה לגבי הנושא וברר – מתי הם מפרשים התנהגויות כתוקפניות, איך הם מסבירים את התוקפנות שלהם כאנשי צוות ואת התוקפנות של החולים. האם התוקפנות שמופיעה בכותלי המחלקה שונה מזו שמופיעה במקום אחר. כיצד הם מתמודדים עם התוקפנות עם מה קשה להם.

4. **ראיין** מטופלים ובני משפחותיהם בנוגע לנושא התוקפנות. ברר איתם את הנקודות הללו. כיצד הם מתמודדים עם התוקפנות, עם מה קשה להם.

5. **סכם** לעצמך איזה מתוך ההתנהגויות התוקפניות ניתן לייחס לסביבה, להתנהגויות הצוות, איזה הן תגובות שרשרת או קשורות למצב קליני, או הסברים אחרים.

6. **ברר:**

- מה בסביבה הפיזית מעודד אוירה תוקפנית ומה מעודד אוירה אחרת?
- איזה סימפטומים מהמחלות מהן סובל המטופל קשורים לתוקפנות.
- איך הטיפול התרופתי קשור לתוקפנות וכיצד תוקפנות קשורה לטיפול תרופתי.
- איך חוק זכויות המטופל מתייחס לתוקפנות ומטפל בה.
- כיצד מדווחת התנהגות תוקפנית ברשומות? כיצד מדווחת בע"פ? איזה שימוש עושה הצוות המטפל במידע שמתקבל. אפיין את הדיווח שהופיע.
- כיצד המערכת מטפלת בביטויי תוקפנות של המטופלים? של הצוות?

7. **סכם** לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.

8. **סכם** את ממצאיך והגש למדריך.

הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות كلية علوم الرفاه والصحة
החוג לסייעוד قسم التمريض ע"ש צ'ריל ספנסר
Faculty of Social Welfare & Health Sciences
The Cheryl Spencer Department of Nursing
היחידה ללימודים קליניים

משפחה

מטרה: זיהוי התפקידים השונים, הדילמות והקשיים איתם מתמודדת המשפחה שמלווה מטופל הסובל מבעיות בריאות כרוניות.

הכנה מקדימה: קריאת מאמרים הנחיות:

- הגדר** לעצמך את המושג משפחה והתייחס להשפעה התרבותית והחברתית של המשפחה. מהו מבנה ותפקיד המשפחה המודרנית. **תאר** תהליכים שמתרחשים במשפחה בזמן שכן משפחה מטופל במחלה כרונית.
- ראיין** אנשי מקצוע לגבי התפיסה שלהם את תפקיד המשפחה בהתמודדות עם מחלה כרונית של בן המשפחה, הדילמות שעולות בפני בני המשפחה ודרכי התמודדות שצפו בבני משפחה, מה הקשר בין המטופלים לבין בני המשפחה, כיצד מהווים בני המשפחה משאב טיפולי, מתי מרגישים המטופלים שהמשפחה מעכבת את הטיפול, מדוע זה קורה ומה כדאי לעשות כדי למנוע מדברים כאלו. מתי משתפים את המשפחה בקבלת החלטות לגבי הטיפול ובכלל, מה המשמעות של המשפחה בהיענות לטיפול.
- בחר** מספר מטופלים שמשך מחלתם שונה – מטופלים שאובחנו בחולים בזמן האחרון, מטופלים שסובלים ממחלה כרונית 4-10 שנים ומטופלים שסובלים ממחלה כרונית מעל 10 שנים וראיין אותם על הקשר עם המשפחה, הצורך שלהם בקשר, משמעות הקשר בשבילם, השפעת הקשר עם המשפחה על תהליכי ההחלמה, האופן שבני המשפחה תומכים, כיצד נעזרים בבני המשפחה, איך הם משפיעים על קבלת החלטות.
- ראיין** את אנשי הצוות לגבי המטופלים הספציפיים וקרא בדיווחים לגבי הקשר המשפחתי של מטופלים אלו והקשר בין התקשרות עם המשפחה וריפוי והחלמה. אם לא מופיע דיווח, **ברר** מדוע ונסה לתאר מה כדאי שיופיע בדיווח לגבי בני המשפחה, קשר טיפולי ועוד.
- צפה** באינטראקציות של מטופלים אלו ובני משפחותיהם וחפש ביטויים לקושי, רגשות, שאלות שעולות, דילמות, תוקפנות ועוד. אפיין את דפוסי התקשורת שעולים.
- ראיין** בני משפחה של אותם מטופלים לגבי הקשר שלהם עם המטופלים, הקשיים שנתקלים ודרכי ההתמודדות שלהם איתם. **ברר** את הקשר בין הסימפטומים של המחלה עם ההתמודדויות של המשפחה.
- נסה** לשרטט דפוס משפחתי של מטופלים אלו ונסה להסיק מסקנות לגבי הקשר בין משך זמן המחלה לבין דפוסי הקשר המשפחתי וההתמודדויות של כל בני המשפחה עם המצב. **הגדר** את תפקידי המשפחה ותפקידי המטופלים בקשר המשפחתי. הסבר את הקשר בין מצב המחלה, משך המחלה והקשר המשפחתי.
- ברר** אלו התערבויות משפחתיות נהוגות במחלקה זו ובכלל, וכיצד הן מתיישמות או לא במחלקה. מהי מדיניות המחלקה בכל הנוגע לטיפול במשפחה, לתמיכה במשפחה, ולקשר בין המשפחה למטופל. הסבר כיצד מדיניות זו תורמת או לא לתהליכי יצירת קשר בין המטופל לבני משפחתו.
- השווה** בין מדיניות של טיפול במשפחה ובמטופל במחלקות שונות שראית והסבר את השוני.
- סכם** לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.
- הגש** מסקנותיך בכתב למדריך.

משפחה

מטרה: זיהוי התפקידים השונים, הדילמות והקשיים איתם מתמודדת המשפחה שמלווה מטופל.
הכנה מקדימה: קריאת חומר על משפחה (מתוך פעילויות למידה בקהילה - שנה ב')
הנחיות:

1. הגדר לעצמך את המושג משפחה והתייחס להשפעה התרבותית והחברתית של המשפחה. מהו מבנה ותפקיד המשפחה המודרנית. תאר תהליכים שמתרחשים במשפחה בזמן שבו משפחה מטופל.
2. ראיין אנשי מקצוע לגבי:
התפיסה שלהם את תפקיד המשפחה בהתמודדות עם מחלה של בן המשפחה
המשמעות של המשפחה בהיענות לטיפול
מקום בני המשפחה בקבלת החלטות טיפוליות
הקשר שיוצר עם משפחות
מדיניות המחלקה בכל הנוגע לטיפול במשפחה, לתמיכה במשפחה, ולקשר בין המשפחה למטופל.
בדוק מהי מדיניות המחלקה לגבי התערבות וקשר עם המשפחה.
3. בחר מספר מטופלים השונים זה מזה (בחר אחת מהאפשרויות הבאות):
א. חולים כרוניים לעומת אקוטיים
ב. חולים מתרבויות שונות
ג. חולים צעירים לעומת קשישים
ד. חולים עם משפחה רחבה לעומת חולים עם משפחה מצומצמת מאוד.
ה. חולים עם משפחה מעורבת בטיפול לעומת משפחה שאינה מעורבת.
4. צפה באינטראקציות של מטופלים אלו ובני משפחותיהם וחפש ביטויים לקושי, רגשות, שאלות שעולות, דילמות, תוקפנות ועוד. אפיין את דפוסי התקשורת שעולים.
5. ראיין את החולים ואח"כ, בנפרד, ראיין את בני משפחתם:
על הקשרים במשפחה, משמעות הקשר עבורם בנוגע למחלה, השפעת המחלה על בני המשפחה, האופן שבו תומכים בני המשפחה, מעורבות המשפחה בקבלת החלטות וטיפול, בעיות הנובעות ממעורבות זו, דרכי ההתמודדות עם הבעיות במשפחה.
שאל לגבי הקשר בין המשפחה למטופלים – מה רצוי ומה מצוי.
בסוף הראיון הגדר את התפקיד שהמשפחה קבלה.
תן הסבר לשוני שמצאת בין המשפחות השונות.
6. ראיין את אנשי הצוות המטפלים באותם מטופלים:
האם ואיזה קשר נוצר עם המשפחות, לגבי מה, מי יזם את הקשר, מה חשיבות מעורבות המשפחה במקרה הספציפי להחלמת המטופל ורווחתו.
ציין פערים בין מה ששמעת מהחולים ומשפחתם למה ששמעת מאנשי הצוות.
7. הכן דיווח אותו לדעתך יש לרשום בתיק המטופל: ציין מה חשוב שידעו על המשפחה ומה שרלוונטי לשמירת קשר טיפולי טוב עמם.
8. חפש בתיקי החולים דיווחים הנוגעים למשפחות. על מה מדווחים ועל מה לא? האם הדיווח שיפוטי?
תן הסבר לפערים בין הדיווח שלך לדיווח הקיים.
9. הגש מסקנותיך בכתב למדריךך.

הומור

מטרות:

להבין את מידת השימוש בהומור
להבין את מטרת השימוש בהומור
להכיר סיטואציות בקליניקה שבהן יש מקום להומור
להכיר מצבים בהם אין מקום לשימוש בהומור והסיבות לכך
לחקור ולברר את מקומו של ההומור במסגרת טיפולית אישפוזית

הכנה מקדימה:

קריאה של חומר בנושא:

1. זיו, א. (1996), הומור ואישיות. תל-אביב, פפירוס, BF 575.25 בשמורים.
2. אהרונוסון, ר. (1992) הבניה והערכה של תכנית לשיפור "חוש הומור", עבודת מ.א. אוניברסיטה חיפה.

הנחיות:

1. **מלא** שאלון מקדים בנושא חוש הומור, תגובות הומור במצבים שונים.
2. **חשוב** לעצמך ורשום:
 - א. כמה פעמים ביום את/ה צוחקת/וממה ולמה?
 - ב. כמה פעמים במהלך יום התנסות את/ה צוחקת/וממה?
 - ג. מה הדבר האחרון שהצחיק אותך?
 - ד. האם ובאיזה מצבים (פרט) מצאת את עצמך צוחק עם המטופל שלך ו/או משפחתו. אם לא, מדוע?
 - ה. האם ובאיזה מצבים מצאת את עצמך צוחק עם חבריך לקבוצה, האם עם המדריכה, האם עם צוות מטפל. אם לא, מדוע?
 - ו. מתי ועל מה התחשק לך לצחוק ולא יכולת לעשות זאת. למה?
3. **צפה** באינטראקציות שונות של אנשי צוות ומטופלים וחפש ביטויים לשימוש בהומור בקשר הטיפולי, הגדר והסבר.
4. **ראיין** אנשי צוות שונים – אחריות, רופאים, צוות פרה-רפואי, בקשר להומור:
 - א. בקש דוגמאות ל"הומור שחור" שבו משתמשים אנשי צוות מטפל?
 - ב. מה עמדתם לגבי שימוש בהומור בקרב מטופלים ומטפלים?
 - ג. מה לדעתם הקשר בין הומור וכאב, התמודדות עם מצבי לחץ.
 - ד. האם הם משתמשים בהומור כאסטרטגיה טיפולית, באיזה אופן, אם לא מדוע?
 - ה. האם הם משתמשים בהומור כאסטרטגיה להתמודדות עם קונפליקטים ופתרון דילמות, באיזה אופן, אם לא מדוע?
 - ו. כיצד הם מתמודדים עם הומור שחור של מטופלים ובני משפחה?
5. **ראיין** מטופלים ובני משפחותיהם בקשר להומור:
 - א. בקש דוגמאות ל"הומור שחור" שבו משתמשים המטופלים או בני משפחותיהם, בקש הסבר שלהם.
 - ב. איזה מצבים מצחיקים היו להם במהלך האשפוז הזה או אשפוזים אחרים, או איזה מחוויות אשפוז הם יכולים לצחוק או לספק בחיוך כעת.
 - ג. על מה צוחקים אנשי צוות?
 - ד. למי מהצוות יש הומור ואיך זה מתבטא מולם?
 - ה. איזה שימוש הם חושבים יש להומור במצבים אלו?
 - ו. מתי נתקלו בשימוש בהומור שלא התאים להם?
6. **ראיין** אנשי צוות סיעודי בכיר – אחות אחראית, מפקחת ועוד, על עמדתם לגבי שימוש בהומור באינטראקציות טיפוליות, בניהול צוות. בקש דוגמאות.
7. **בחר** מטופל או קבוצת מטופלים ובקש את הסכמתם לבדוק איתם כמה מרכיבים של הומור:
 - א. מה חשוב על שימוש בהומור באינטראקציות טיפוליות.
 - ב. **ספר** למטופל מספר בדיחות בקשר רופא מטופל וברר מה מצחיק אותו ולמה, מה זה מזכיר לו (השתמש בבדיחות שנמצאות בנספח או מצא בדיחות אחרות לפי ראות עיניך).

הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות כליה علوم الرفاه والصحة
החוג לסייעוד قسم التمريض ע"ש צ'ריל ספנסר
Faculty of Social Welfare & Health Sciences
The Cheryl Spencer Department of Nursing
היחידה ללימודים קליניים

- ג. **הראה** למטופל מספר קריקטורות ובקש ממנו לחבר משפט שמתאר את הקריקטורה, ברר אותו מה מצחיק אותו ולמה (השתמש בקריקטורות שנמצאות בנספח).
- ד. **בקש** מהמטופל שינסה לתאר חפצים או אביזרים שונים שנתקל בהם במהלך האשפוז בצורה הומוריסטית.
- ה. **שאל** את המטופל על איזה נושא או מצב היה רוצה לצחוק ולא יכול לעשות זאת, מדוע?
- ו. אם יכול לנסח "חוק מרפי" שלו לגבי הניסיון והטיפול שעבר במהלך האשפוז הנוכחי או אשפוזים אחרים ("חוק מרפי" – הבלתי צפוי והבלתי רצוי תמיד יקרה כמו – כשאתה ממהר תמיד יהיה רמזור אדום, כשהפרוסה נופלת, היא תמיד על הצד המרוח).
- ז. לאחר הדיון והברור בנושא מה חושב כעת על שימוש בהומור באינטראקציות טיפוליות, מתי רואה את עצמו משתמש בהומור במהלך קבלת טיפול, קושי, מצבים של כאב, לחץ ועוד.
- ח. **סכם** את ממצאיך לגבי עצמך, הצוות המטפל ומטופלים ומשפחותיהם:
- הסבר את העמדות השונות, אם ישנם פערים הסבר אותם וכיצד הם משפיעים על האינטראקציה הטיפולית.
 - בחן את המשמעות החיובית של שימוש בהומור, איזה השפעות יש למציאות ללא הומור, איך היית רוצה ליישם את מסקנותיך?
 - הצג את ממצאיך בפני הקבוצה והמדריכה.
8. **סכם** לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.
9. **כתוב** רפלקציה על החוויות שחווית
10. **שתף** את המדריך וקבוצת הסטודנטים בחווייתך ותבונותיך

אסרטיביות

מטרות:

הסטודנט יאבחן התנהגויות אסרטיביות למול התנהגויות אגרסיביות ופאסיביות.

הכנה מקדימה:

קריאה:

קליש, א. (1996) פיתוח כישורים להתנהגות אסרטיבית זיקתם לשליטה – העצמות בקרב בנות בכיתה י' – י"ב. עבודת תזה לאוניברסיטת חיפה JD260.K277.

הנחיות:

- הגדר** לעצמך מה ההבדל בין אגרסיביות, אסרטיביות ופאסיביות. ברר לעצמך, מה מבין ההתנהגויות האלו מאפיינות אותך ובאיזה מצבים, עד כמה נדרשת התנהגות אסרטיבית בטיפול בחולים ובאיזה אופן, תן דוגמאות.
- ראיין** אחיות, רופאים, צוות פרה רפאי לגבי האסרטיביות:
 - ההגדרות של אסרטיביות, אגרסיביות ופאסיביות.
 - מתי הם מתנהגים באופן אסרטיבי, בהקשר לאיזה מצבים. בקש דוגמאות התנהגותיות לכך.
 - מה הם חושבים שהם משיגים בהתנהגות אסרטיבית ומה לא ומדוע.
 - בקשר עם חולים - מתי הם מתנהגים באופן אסרטיבי ולאיזה צורך, מה התוצאות של התנהגות כזו.
- ראיין** מטופלים ובני משפחותיהם:
 - מה הם מגדירים כאסרטיביות מבחינת הצוות המטפל, אם ניתן לתת דוגמאות.
 - מה הם מרגישים עם ההתנהגות האסרטיבית של הצוות המטפל במה זה מסייע / מעכב את הטיפול.
 - עם מי מהצוות המטפל הם מרגישים בנוח לפרוק את הלב, לספר מה קשה להם ומה הם מרגישים, האם אלו הם שמתנהגים באופן אסרטיבי יותר או פחות.
 - איזה המלצות יש להם לצוות מטפל בנוגע לשימוש באסרטיביות עם מטופלים.
- צפה** באינטראקציות בין צוות מטפל למטופלים ובין צוות מטפל לפני עצמו והגדר איזה התנהגויות היו אגרסיביות, אסרטיביות ופאסיביות. **תן דוגמאות ונמק.** מרכיבי התנהגות אגרסיבית הם:
 - הבעה עצמית מוצלחת של רגשות אישיים, ערכים, עמדות גם הנתפסים כחיוביים – אהבה, חובה, הערכה, הסכמה, וכוונתפסים כשליליים – כעס, חוסר הסכמה, חוסר שביעות רצון והטרדה וכן הימנעות מהתנצלות יתר, מחרדה ומדאגה מוגזמת לרגשות האחר.
 - עמידה על זכויות ורגשות אנושיים שמקובלים מבחינה חברתית.
 - תגובות ספציפיות:
 - היכולת לומר לא
 - היכולת לבקש בקשות או טובות
 - היכולת להביע רגשות חיוביים או שליליים
 - היכולת ליזום, להמשיך ולסיים שיחות
 - קבלה ונתינה של מחמאות, עמידה על זכויות (לוח זמנים, מטלות...)
 - הבעת דעות אישיות או חוסר שביעות רצון.
- ראיין** את המדריך שלך לגבי הגדרותיו לאסרטיביות, אגרסיביות ופאסיביות של סטודנט ומדריך. בקש ממנו דוגמאות למקרים בהן צפה התנהגות אסרטיבית של מודרך, אגרסיביות, פאסיביות, ובקש ממנו שיגדיר מה היה משנה בהתנהגות כדי להופכה להתנהגות אסרטיבית. בקש ממנו דוגמאות להתנהגויות אסרטיביות שלו למול מודרכים או צוות (לאו דווקא מהקבוצה הנוכחית) ובקש שינתח אותם ויסביר.
- חזור לעצמך** – מתי הרגשת שהמדריך התנהג אליך בצורה אסרטיבית ומתי לא. השווה את ההגדרות והדוגמאות של המדריך למחשבות שלך.
- סכם** את הבנותיך לגבי הגדרות של התנהגות אסרטיבית למול התנהגות אגרסיבית או פאסיביות. השימוש של אסרטיביות במהלך אינטראקציות טיפול מול מטופל או מול אנשי צוות. היתרונות של שימוש באסרטיביות מול אגרסיביות ופאסיביות. מה היית משנה בהתנהגותך ובהתנהגות הצוות כדי להפכם לאסרטיביים יותר.
- סכם** לעצמך לאיזה מושגים ממילון התכנים הקליניים נחשפת. הסבר באיזה אופן וכיצד הם קשורים למושגים אחרים שאתה מכיר.
- כתוב** רפלקציה על החוויות שחווית

הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות كلية علوم الرفاه والصحة
החוג לסייעוד قسم التمريض ע"ש צ'ריל ספנסר
Faculty of Social Welfare & Health Sciences
The Cheryl Spencer Department of Nursing
היחידה ללימודים קליניים

10. הצג את ממצאיך בכתב למדריך ולקבוצת הסטודנטים ודון עימם.